

შ.პ.ს. „ფორესტ კომპანი“ - ის

დასკვნა ხე-მცენარეების სახეობრივი მდგომარეობისა და გარშემოწერილობის შესახებ

მისამართი: ქ.თბილისი, ალ. ყაზბეგის გამზირი N 22

საკადასტრო კოდი: 01.10.016.002.003

N	სახეობა	D ₀ დიამეტრი 10სმ-ზე	D ₁ დიამეტრი 1.3 მ-ზე	A ხნოვანება წელი	შენიშვნა
1	ვერხვი	73.2			ამორტიზირებული
2	ვერხვი	64.3			ამორტიზირებული, ფულურო
3	ვერხვი	50.0			ამორტიზირებული
4	ვერხვი	63.7			ამორტიზირებული, წვერხმელი
5	ვერხვი	58.9			ამორტიზირებული
6	ვერხვი	55.4			ამორტიზირებული, წვერხმელი
7	ვერხვი	53.5			ამორტიზირებული, ფულურო
8	ვერხვი	83.4			ამორტიზირებული
9	კედარი	102.5			დაავადებული
10	იფანი	43.3			დაავადებული
11	ნაძვი	38.9			დაავადებული
12	იფანი	25.2			დაავადებული
13	კედარი	16.2	12.7		სალი
14	ნაძვი	36.3			დაავადებული
15	ნაძვი	39.2			ზეხმელი
16	იფანი	27.7			დაავადებული
17	კედარი	66.6			დაავადებული
18	ნაძვი	55.7			დაავადებული
19	იფანი	25.5			დაავადებული
20	ნაძვი	34.1			დაავადებული, წვერხმელი
21	ნაძვი	33.4			ზეხმელი
22	ნაძვი	33.8			ქარქცული
23	იფანი	34.4			დაავადებული
24	კედარი	56.4			დაავადებული
25	იფანი	27.1			დაავადებული

26	იფანი	27.7			დაავადებული
27	ნაძვი	43.6			დაავადებული
28	ნაძვი	46.2			დაავადებული
29	ნაძვი	33.4			დაავადებული
30	ნაძვი	48.7			დაავადებული, წვერხმელი
31	ტუია	41.7			ზეხმელი
32	ნაძვი	49.4			დაავადებული, წვერხმელი
33	ნაძვი	36.6			დაავადებული, ზეხმელი
34	ირმის რქა	25.5	9.2		სალი
35	კედარი	89.2			დაავადებული
36	კაკალი	43.9		37	ხმოზადი, წვერხმელი
37	ვერხვი	78.0			ამორტიზირებული, წვერხმელი
38	ვერხვი	64.3			ამორტიზირებული
39	ვერხვი	116.2			ამორტიზირებული, წვერხმელი
40	კაკალი	15.9	11.1		სალი
41	კვიპაროზი	28.7			დაავადებული
42	ვერხვი	100.6			დაავადებული
43	თუთა	70.1			დაავადებული, ფულურო
44	ვერხვი	55.1			ამორტიზირებული, წვერხმელი
45	თუთა	19.1	15.8		სალი
46	იფანი	15.0	8.1		სალი
47	ვერხვი	46.5			დაავადებული, ფულურო
48	ვერხვი	41.4			ამორტიზირებული
49	ვერხვი	64.0			ამორტიზირებული, წვერხმელი
50	ვერხვი	69.1			ამორტიზირებული, წვერხმელი
51	კვიპაროზი	51.6			სალი
52	კვიპაროზი	22.3			სალი
53	კვიპაროზი	21.7			სალი
54	კვიპაროზი	33.4			სალი
55	კვიპაროზი	30.6			სალი
56	კვიპაროზი	20.1			სალი
57	კვიპაროზი	24.5			სალი
58	კვიპაროზი	24.8			სალი
59	კვიპაროზი	36.6			სალი
60	კვიპაროზი	30.9			სალი
61	კვიპაროზი	21.7			სალი
62	კვიპაროზი	25.8			სალი
63	კვიპაროზი	27.4			სალი

64	კვიპაროზი	24.2			სალი
65	კვიპაროზი	17.2			სალი
66	კვიპაროზი	18.8			სალი
67	კვიპაროზი	25.5			სალი
68	კვიპაროზი	25.2			სალი

დასკვნა: ვერხვები მიეკუთვნება სწრაფმოზარდი სახეობის ხეების კატეგორიას. იზრდებიან პირველი 40 წელი საკმაოდ სწრაფად, შემდეგ კი ხდება მათი ზრდის მნიშვნელოვნად შემცირება და შესაბამისად სასიცოცხლო ფუნქციების მკვეთრად დაქვეითება. 40-50 წლის ასაკში უკვე აღწევენ საამორტიზაციო ხნოვანებას, ხილო მათი მაქსიმალური სიცოცხლის ხანგრძლივობა 60 – 80 წელს შეადგენს. (ა. ბეროზაშვილი - „ტყის კულტურები და სატყეო მელიორაცია, თბილისი, 1981 წ.“; კ. ჩერქეზიშვილი - „ტყე და ადამიანი, 2009“; Лесная Энциклопедия. 1986. т.2. стр. 461; Розникова А.К. 2014, - Долголетие и жизнеспособность деревьев в городских посадках – на примере г.Воронежа. ФГБОУ ВПО «Воронежская Госуд. Лесотехническая Академия»).

აღრიცხული 17 ძირი კანადური ვერხვების (*Populus deltoides*) ასაკი 50-60 წელს შეადგენს, ამდენად ამორტიზირებულია. ამდენად N1, N2, N3, N4, N5, N6, N7, N8, N37, N38, N39, N42, N44, N47, N48, N49 და N50 ვერხვის სახეობის ხეებს მიღწეული აქვთ საამორტიზაციო ხნოვანებას, ასევე დაზიანებულია მინაფრთიანით, (ქერქის მქამელი მწერებით), რის გამოც დაწყებულია მერქანის გამოფიტვის პროცესი. ამდენად შესაძლებელია მოიქრას ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის დადგენილების №17-55 ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ მე-2 თავის მე-4 მუხლის ე) ქვეპუნქტის, 26-ე მუხლის მე-2 პუნქტის ბ) ქვეპუნქტის შესაბამისად.

ტერიტორიაზე არსებულ ხე-მცენარეებს მრავალი გარე ფაქტორის, კერძოდ კი, გარემო, ბიოტური და აბიოტური პირობების გამო გააჩნიათ სხვადასხვა დაავადების ნიშნები. ერთ-ერთი ყურადსაღები პირობაა ქალაქის პირობებში ზრდა-განვითარების ფაქტორი. ლიტერატორული წყაროებიდან ცნობილია, რომ ნიადაგის და ჰაერის დაბინძურება სხვადასხვა მავნე ნივთიერებებით, სინესტის არასაკმარისი ოდენობა და ნიადაგში საკვები ნივთიერებების სიმცირე, ძალზე უარყოფითად აისახება მერქნიანი მცენარეების ზრდაზე, რაც ნიშანდობლივად მოჩანს მისი წიწვების, ტოტების, ვარჯის, ფესვებისა და მერქნის განვითარებაზე.

ხე-მცენარეების განვითარებაზე ძალზე უარყოფითად მოქმედებს კლიმატის მკვეთრი ცვალებადობაც, რაც უკანასნელი 10 წლის განმავლობაში შეინიშნება. ეს უარყოფითი ზემოქმედება განსაკუთრებით ვლინდება ქალაქის ქუჩებში და შიდა ეზოებში განთავსებულ ხეებზე.

ამ ფაქტორთა ზემოქმედებით ხე-მცენარეებს მექანიკური დაზიანების გარეშეც უსკდებათ კანი, უხმებათ ტოტები, ჯერ უყვითლდებათ და შემდგომ უყავისფრდებათ

წიწვები, რის გამოც მცირდება მცენარის წიწვების ფოტოსინთეზი, რაც იწვევს მცენარეების სასიცოცხლო ფუნქციის შემცირებას. დასუსტებულ მცენარეზე სახლდება სხვადასხვა სოკოვანი და ვირუსული სხეულები, რომლებიც ხშირ შემთხვევაში მცენარის ქერქის შიგნით ვითარდებიან და საკმაოდ გვიან გამოდიან რა ქერქის ზედაპირზე, მათ უკვე დაზიანებული აქვთ მერქნის მნიშვნელოვანი ნაწილი.

გამხმარია N 31 ტუია. დაავადებულია N 41 კვიპაროზის ხეც. აღრიცხული 13 ძირი (N 11, N 14, N 15, N 18, N 20, N 21, N 22, N 27, N 28, N 29, N 30, N 32 და N 33) ნაძვის სახეობის ხეები მასიურად დაავადებული არიან სოკოვანი დაავადება "შიუტე"-თი, რომელიც იწვევს ხის ქერქის გამუქებას, წიწვების და ტოტების ხმოზას, ასევე დასახლებულია მავნებლები ქერქიჭამიები და ულვაშა ხარაბუხები, არსებული დაავადებებით აღნიშნული ხეების სასიცოცხლო ფუნქციები დარღვეულია, გამხმარია უკვე 3 ძირი N 15, N 21 და N 33, ასევე ქარცეულია N 22, ზედა ტოტები თითქმის მთლიანად გამხმარი აქვს N 20, N 30 და N 32 ხეებს.

4 ძირი კედარს N 9, N 17, N 24 და N 35, ხნოვანებიდან გამომდინარე, უკვე შეენიშნებათ ტოტების ხმოზა და ქერქის სკდომა, რაც მიმანიშნებელია იმისა, რომ ისინი დაავადებული არიან წითელი სიდამპლით (*Heterobasidion* sp.). კედრის ხეების დაავადებათა რიცხვს ეკუთვნის (*Spicaria elegans* Corda., *Botrytis cinerea* Pers.) ბუნებაში კედრის ხეების შვენიციის აბედა და ფესვის ღრუბლის დაავადების შემთხვევაში, მათ სანიტარული ჭრების დროს ჭრიან, რადგან ისინი მკურნალობას აღარ ექვემდებარებიან. ქრისტინა ტომიჩევი. ტომას სეჩი და ბერნჰარდ პერნი - ტყის მავნებელი მწერებისა და სოკოების სარკვევი, ტყის დაცვის დეპარტამენტი, ტყის კვლევითი ცენტრის კავშირი (BFW). ვენა. ავსტრია Gernot Hoch, Martin Brandstetter, 2014. N 13 კედარი ჯერ ახალგაზრდაა და საღია. მისი ტაქსაციური დიამეტრი შეადგენს 12.7 სმ-ს და შესაძლებელია გადარგოს ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის დადგენილების №17-55 ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ მე-2 თავის 21-ე მუხლის მე-2 პუნქტის ბ) ქვეპუნქტის მოთხოვნათა შესაბამისად.

2 ძირი თუთის სახეობის ხიდან N 43 დაავადებულია, ტანის ქვედა ნაწილში აქვს დიდი ზომის ფულურო, ხოლო N 45 თუთა საღია, მისი ტაქსაციური დიამეტრი შეადგენს 15,8 სმ-ს და შესაძლებელია გადარგოს ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის დადგენილების №17-55 ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ მე-2 თავის 21-ე მუხლის მე-2 პუნქტის ბ) ქვეპუნქტის მოთხოვნათა შესაბამისად. ასევე შესაძლებელია N 34 ირმის რქის სახეობის ხის გადარგვაც, რომლის ტაქსაციური დიამეტრი 9.2 სმ-ია.

7 ძირი იფანი N 10, N 12, N 16, N 19, N 23, N 25, N 26 ადრეულ წლებში მრავალჯერაა გადახელილი, რის გამოც მათ დაკარგული აქვთ იმუნიტეტი და ვეღარ უკლავდებიან რა სხვადასხვა მავნებელ-დაავადებათა შეტევას, დაკარგული აქვთ რეკრიაციული ფორმა, გამხმარი აქვთ ტოტების თითქმის მესამედი, ეს გამოწვეულია ქერქის ნეკროზით - ხალარათი. იფნის ფოთლების მთავარ ძარღვზე იფნის ხალარას

(Hymenoseyphus pseudalboidus) სოკოვანი დაავადება. დაწყებული აქვთ მოსაქრელი ადგილიდან მერქნის ღებობის პროცესი. დიმიტრი ნ. გ. ბელორუსიის რესპუბლიკის ქალაქებში განთავსებული სარგებების მერქნისა და ტოტების დაავადებები. სახელმწიფო ორგანიზაცია „ცენტრალური ბოტანიკური ბაღი „ნმზ“ ბელორუსია“, 2015 წ. ხოლო საღი N 46 იფნის სახეობის ხე ტაქსაციური დიაგნოზით 8.1 ხმ წლის 12 დეკემბრის დადგენილების №17-55 ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე სარგებების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ მე-2 თავის 21-ე მუხლის მე-2 პუნქტის ბ) ქვეპუნქტის მოთხოვნათა შესაბამისად.

აღრიცხული 2 ძირი კაკლის ხიდან N 36 მიუხედავად იმისა რომ ჯერ 37 წლის ასაკისაა უკვე დაწყებული აქვს ზედა ტოტების ხმოზა, ხოლო N 40 საღია, მისი მისი ტაქსაციური დიაგნოზი შეადგენს 11.1 ხმ-ს და შესაძლებელია გადაიზღოს ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის დადგენილების №17-55 ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე სარგებების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ მე-2 თავის 21-ე მუხლის მე-2 პუნქტის ბ) ქვეპუნქტის მოთხოვნათა შესაბამისად.

ტერიტორიაზე აღრიცხული ხეებიდან საღია მხოლოდ 18 ძირი კვიპაროზი N 51-დან N 68-ის ჩათვლით.

ა. მ. მ.

სემინარული აღიარებული აღიარებული

ვასილ გულიანკილის სახელობის საჯარო ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის, იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის და გორის სუბიუნივერსიტეტის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, მეტყვევებელი